

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

ח העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

יריעה ח

הסיר . הפריד . אצל . הפריש . הזיר .
הבדיל . הפלה . ביריעה

הקודמת בארנו המלות המורות על דבקות הדברים זה לזה . וביריעה הנזכרות נבאר המלות המורות על פרישת הדברים זה מזה שהוא סלוק הדבקות והוא ג"כ ענין הכולל המשתף באלה המלות (שידונג) . וההוראות הפרטיות בהם : **פעל ס** . מורה על הפסק הדבקות לגמרי שלא נשאר בין הדברים עוד שום יחוס והצטרפות שבעולם (אם נטאחן) כמו ויסר נחמת מכסה התנה . הסירו את אלהי הנכר . ואת כל חלצה יסיר . ועוד הרבה דומיים .

פעל פרד . הנחמו ג"כ על סלוק הדבקות אלא שלא נסתלקה הדבקות לגמרי כי נשאר בין

הדברים עדיין איז יחוס והצטרפות זה לזה (טרענגען) . המשל בזה אמר (בראשית ל"מ"ט) והכשבים הסרוד יעקב בלשון פרוד . וקודם לכן (שם שס"ט) אמר ויסר ביום הבוא את החישים בל' הסרה . והענין . כי לבן היתה כוונתו לסלק כל ימים וזרוף בין גאנו לזאן יעקב שלפיקך הרחיק דרך שלשה ימים בין גאנו לזאן יעקב משום כך אמר בל' הסרה . אמנם יעקב לא נחזון לסלק יחוס וקשור הכשבים עם שאר גאנו ואדרבה הי' מקפיד לשימרה דבקות היחוס שבניהם ולא הסרישם זה מזה מזה רק בשביל שיהיו יכולים להסתכל היטב זה בזה מה שלא הי' נעשה אלו נשאר מעורבים יחד משום כך אמר בל' הפרדה כי לא סילק מהם רק הדבקות המקומי לא דבקות היחוס והצטרפות . וכן ומשם יסרד והי' לארבע ראשים (בראשית צ"י) שעם שנתחלקו זה מזה נשאר יחוסם שנאים ממקור אחד . וכן הפרד נא מעלי (שם י"ג"ט) היצור רק פרוד מקומי לא פרוד יחוס האמה . והפרדו כל עצמותי (תלים כ"ב ט"ו) שנתפרדו זה מזה אך במקצת אבל לא נתחלקו זה מזה לגמרי . לחאה יבקש נפרד (משלי י"ח"א) פי' הנפרד מחברת בני אדם זהו סימן שאין כוונתו רק בקשת החאה שלפיקך הוא נפרד מן החברה שלא יתגלה להם ענינו . וכענין עם הזנות יסרדו (הושע ד"ד) ועכ"ז בכל חושיה יתגלע דהיינו בכל חברת ב"א הגונים יתגלה ויהפרסם ענינו בשהוא נשאר מעשיו מפורסם בין חברות שאינו נכוע ופרוש ובהכרח זה שנתפרד מן חברות הוא רק לבקשת התאווה והמשפט ששופטים עליו כשהוא

והרגומו הנכון של צמיד פתיל (אגב שירטר דעקל) . ומה שנקרא המבוסה וכסוי הכלי צמיד ולא נקרא כן ג"כ הכלי עצמו שהרי הכלי והמבוסה עושים יחד כלי א' ויפול כ"כ על הכלי כמו על המבוסה שם צמיד . הטעם משום שהכלי עצמו אינו צריך לדבקות המבוסה שהוא כלי בפ"ע הראוי לתשיש אף בלי מבוסה משא"כ המבוסה שאינו ראוי לכלום בזולת הכלי לפיכך הוכח עליו לבד שם צמיד שהחלת המבוקש בעשייתו להיות נצמד ומתחבר לכלי . ובפעלים ויצמד ויראל לבעל פעור (במדבר כ"ה"ג) בצחינת החבר ב' דברים עובד ועבד ישראל עובד ובעל פעור נעבד אמר לשון צמידה . וכן חגור חרב מצמדת על מתניו (ש"ב כ' ח') שהי' מצמיד החרב למתניו ע"י דבוק שני כלים שהי' מופם והשני נתפס כאלו האמר קרם בלד אחד וטבעת בלד השני וע"י הבגנת הקרם בטבעת נחבקה החרב במתניו (גקוספלט) וכן ולשוקך תצמיד מרמה (תלים כ"י"ט) שמחבר אמת עם שקר להשלים מרמתו וכענין טפלו עלי שקר (סס"ק"ט"ט"ט) :

ופעל רבם . לפי דעת קצת מפרשים הוא מלשון גבהות אך לפירש"י הוא לשון חבר . ואם הוא מלשון חבר כדעה רש"י יורה על מין חבר באופן שיהיו הדברים הנחברים מיושרים בסדרן שלא יהי' האחד בולט על חבירו או גבוה מחבירו וירצה באמרו וירכסו את השמן (שמות כ"ח כ"ח) שימכר את השמן עם האסוד ע"י פתיל חללת באופן שיהיו שווים למעלה ולא יגבה האחד על חבירו (אין גראדע ריכטונג זע"ן) שלפ"ז אין בעצם הדבר שוב הפרש בין פיר"י לפי שאר מפרשים ולא נחלקו כ"א בפירוש מלת וירכסו . ואומר והרכסים לבקעה (שעי"מ ד') היינו גבעות הבולטות ביושר זו כנגד זו ואין מקום לפבור . וכן מרכסי אים (תלים ל"א כ"א) שחברתים ומיישרים דבר אל דבר שיהיו מכוונים היטב ויהיו נראו אחתים . וכענין טפלי שקר ומצמיד מרמה : **ופעל רפק** . לפי שלא נמצא כ"א פ"א במקרא . מתרפקת על דודה (שה"ש ח' ה') אין בידנו לברר אמתת הוראתו זולת שניח שענין רפק חבר מחשבי והוא ענין גענועים שכל' מו"ל דבוק המחשבי והחסן להתדבק עם דבר יקרא רפק (ליהבעם אייפר) וכענין חסקה נפשו בנחמס מלשון חבר וחשוקיהם כסף . ומדבק נפשו בדינה . ונפשו קשורה בנפשו ודומיהן :

יריעות שלמה

חלק ג יריעה ח

בשהוא אמת וזודק יקרא חושיהוא ההגלות והפרסום
זכענין הגלה רעהו צקהל (משלי כ"ו) ונקרא
הגולד מן הסוס והחמוד פרד . כסום כפרד . ע"ש
פרידתו במקצת ממין הסוס ובמקצת ממין החמוד שאינו
סוס גמור ולא חמוד גמור אך יש לו עכ"ז יחוס עם שניהם
לזה במקצת ולזה במקצת . ואותן הכלים שמעמינים בהם
פירוש שיקיימו כל השנה כולה נקראו פרודות עשו
פרודות תחת מגרפתיים (יואל א' י"ז) היינו שנתקלקלו
הכלים ההם תחת המגפה הסוחמת אותם לקיום
הפירות או שהפירות עצמן שבכלים ההם נקראו פרודות .
וע"ש שנפרדו משאר היירות . השאריות בבית להשתקק
מהם בכל יום .

ופעל פריש . הנחמו על סלוק דבקות החלק מן
הכל והמוטט מן המרובה . כל
לקיחת חלק מן המרובה נקרא הפרשה (אפשידן .
אם זאדרן) כמו בסוף לאנו נפרשות (יחזקאל ל"ד י"ג)
כלומר ספרשו מן העדר כולו (אויש גשידן) וכנעני
יפריש (משלי כ"ג ל"ב) שנסדס קצת ארס מן הארס
המרובה שפיו ואת טרסה הכסף אשר אמר המן (אספר
ד' י') היינו מה שאמר המן להפרש מן הכסף הרב
הנמצא אצל היהודים שכולו לשלל ולבו זמכלל זה השלל
אמר להפרש עשרת אלפי ככר לגזוי המלך . ופרש
גדולת מרדכי אשר גדלו המלך (שס"ו ד' ז') דהיינו
שהפרישו בגדולה מכל שאר אחיו והולך זמפרש דבר
וגדול מכל השאר . כי מרדכי יהודי הי' משנה למלך
ואחרים משא"כ השאר אע"פ שהיוו"ב גדולים ומגושים
אעפ"כ לא הגיעו למעלת מרדכי בגדולה והרי הי' א"כ
פרוש מכלל השאר . ובבחינה העיונית נקרא חסד
הדין הפרשה (בשיד) כמו לפרש להם על פי ה' (ויקרא
כ"ד י"ב) . כי לא פרש מהיעשה לו (במדבר ט"ו ל"ד)
כי קודם פסיקת הדין יתרגשו במתשבת הדין כמה פעמים
לזכות ו כמה פנים למוכח וכל הדבר עדיין בספק אצלו
לאין הדבר נוטה . אך אחר ששקל כל אופני הסוד והחוב
בפלים שכלו ודמיונו היטב והוסיף אופן א' מכל שאר
האופנים לחסד הדין על ידו יוכל על זה היטב לשון פרישה
(ענטשיידנונג) דהיינו פרישת צד אחר מכל שאר צדדי
הקיום והשלילה החיוב והסטור . ומשעם זה בעצמו
יקרא ג"כ באור הדבר הסתום פירוש (אוישלאפגונג) כמו
בספר בתורת האלהי מפורש (נחמי ח' ח') וג"כ מטעם
שהאמר הסתום סובל כמה פנים והכנות מתחלפות
אחתים וכזבים והוצאת פנים אחד מכלל שארי הפנים

כפיהם שראה להנבאר שהפנים הוה הוא האמת
שבמאמר נופל עליו לשון פרישה . מלשון פרישה ג"כ שם
פרישים רכב ופרשים ברכבו זמפרשו והם מין אנשים
הפרשים לזלזמה מכלל שאר הסמוך (מילין)
וכנעני צמורי חיל לשון צמורה . ונקרא הכלי האפרים
הגרעינים מן השבלים . פרש זפרשו לא ידוק . (ישעי'
כ"ח כ"ח) ונקרא ג"כ הנזאה פריש . כמו זאח עורו
ואח פרושו וקרבו זפרשו . שהא חומר המונות הנפרש
מן החלקים המזבים שבהם השארים בגוף הגוף להחיותו
(אונגלאהס) או שנקרא הנזאה פרש בפשוטו שפורש מן
גוף הגוף ואין גשאר בקרבו ופענין צואה מלשון זיאהס
מן הגוף (אפ באנג) . וכל חו"ל שמשו במלת פרש לכל
ימיני פרישה זסלוק דבקות . על פרישת דבר קטן מדבר
גדול כמו הפרשת הלם פרוזום ומעשרות . ועל העכות
מהמדבקתו שנהופרש . הפורשים מדרכי הצמור .
כיון שהגיע לאת"ה אלףך תירא פירש . ועל מדת
הפרישות כמו ענוה חביא לידי פרישות . ועל צנין
הפירוש והנאור . פרושי קא מפרש . ועוד כיוצא
בזה :

ופעל אצל . הרחמו על סלוק הדבקות מעיקרא
דהיינו שכוב הדבר מהחלקו משידבק
אל דבר (אמר ענטהלטן) והוא מלשון אצל וכל כמו אצל
המוכח . זירכה בפעל אצילוח עכנס הדבר אצל עצמו
(ביאה בלטן) כמו הלא אצלם לי ברכס (בראשית כ"ז
ל"ז) כלומר הלא עכנס בשבילי אפי' ברכה אצל עצמה
מלדבק עם שאר הכרכות שנתת לאחי . ואצלתי מן הדוח
אשר עליך (במדבר י"א ט"ז) כלומר אעכב מקצת דוח
העלול להמדבק בקדושתתי עליהם . וכל אשר שאלו
עיני לא אצלתי מהם (קהלת ד' י') שלא עכבתי חלק המדבק
בידבר ששאלו עיני . והאל"ף במלת אצל נוספת ונמצא
ג"כ בלי אל"ף ויאל"ף חלקי' את מוקנה אביבם (בראשית
ל"א ט') . כיכל העושר אשר הניל (שס"ס ט"ז) כאוד
מוצל משרפה (עמוס ד' י"א) אוד מוצל מאש (זכרי'
ג' ב') דהיינו מעוכב מדבקות עם האש . והוא בעצמו
ענין הצלה . כמו הצילני בא . והצילו העדה . דהיינו
עכוב מהמדבק עם הפורענות וההפסד :

ופעל בזר . הנחמו ג"כ על סלוק הדבקות מעיקרא
כפעל אצל שקדם זכרו . אלא שלשון
אצל נופל על עכוב המדבק הדבר הממדבק . מהמדבק
עם המקבל . ולשון מר נופל על הסך וההענין והיינו
עכוב המקבל מהמדבק עם הדבר הממדבק . כאילו
קאמר

תאמר עכוב המאכלתן האוכל הוא ענין אלימות (פאר
 ענהלטונג) ועכוב האוכל מן המאכל הוא ענין נזירות
 (ענהלטונג) . כמו והודתם אז בני ישראל מן מומאם
 (ויקרא ט' ו' א') דהיינו שיעבדו ויהתדבק עם הטומאה -
 ויזרו מקדשי בני ישראל (ס' כ' ב') שיתעבדו מהתדבק
 עם הקדשים . נזרו אומר (ישעי' א' ד') אשר נזרו
 מעלי (יחזקאל י"ד ד') שהתעבדו מלדבק בדרכו -
 הנזר כאשר עשיתי (זכרי' ו' ג') היינו עכוב תמונות
 ותענובים ומלת יזר מקור מן הנפעל ע' מאם המזא
 תמא בידו הגנבה (שמות כ' ב') ויזר נראה שהיא
 פעל עתיד מבנין נפעל וה' הנזר ה' השאלה והיתה
 ראויה להיות בחטף ונחלקה למשך האלף החסרה
 וענינה האומר . כלומר האבי עוד להבא נזר מן המונות
 כאשר עשיתי עד עכשו . וגזרת נזר מן זר לשון זרות וזר
 לא יקרב אליכם . וירצה נזר שגשגה זר לדבר וגשגה
 בלי דבקות עמו כי נז' נז' נז' נז' נפעל האמנתיו
 (ענטפערענדעט) וגמא ג' בלי נז' לא זרו מתאוחם
 (תלים ע"ח') דהיינו שלא התעבדו מהתענג באותה
 התאוח שהתאוח שלא כדת . וס' ההאר' גזיר . לנדר נזר
 נזר . וזאת זרת הנזיר והוא הנעבד עמו מלהיות
 שאוף בהאות הגופניות (אין ענטפערענדעט) ותאוף
 וגדרו שלא לשקות יין שלא לגלה ולהטמא לחמים . ואמר
 זאת ענין נזיר לא תבזר ולא תבזרו את נזרי (ויקרא
 כ"ה ה' ו' א') וס' לפי פשוט הענינים שיעל הכרם
 מתעבד לבזרם מפני שלא נתבטלו עדיין כל זורכס
 ומניחם על הגפן שיתבטלו עוד ואם גיחם עד שגכנסה
 הקביעות אסור שוב לבזרם :

והנחת בור . על הפרדה דברים סבלתי ראויים
 שיתדבקו זה בזה שאינם שווים זה
 לזה שנתמח העדר השווי שביניהם יהי הפסד כשיתדבקו .
 ותקרא הפרשה שמפרישים זה מזה הברדה (אויש
 אייגאנד שידן) אלא שלפעמים לא ימשך הפסד הדבקות
 רק לאחד מן הדבקים כאן האמר האש והעצים כשיתדבקו
 יחד יהי האש מפסיד את העצים אבל אין העצים מפסידים
 את האש . ואז כשמפרישין אותם זה מזה לא יאמר כל'
 הבדלה כ"א על האש הוא שמבדילים מחבירו ממחמת
 שלא יקבל הפסד מחבירו או שלא יפסיד הוא את חבירו .
 על הכוונה שלא יקבל הפסד מחבירו אחר והבדלת את
 הלויים מן בני ישראל (במדבר ח' י"ד) שימשך הפסד
 ללויים אם יתערבו עם ישראל אבל לישראל לא יהי הפסד
 אם יתערבו בלויים . הבדלו מחוך העדה הזאת (ס'

ט' ז' כ"א) שימשך להם נזק בדבקות עם העדה אבל
 לעדה לא ימשך נזק בהתדבקות עם שאר העדה . ועל
 אופן הפרישה שלא יפסיד הא' את חבירו אחר ויבדילו
 כל ערב מישראל (נחמ' י"ג ג') שהפסד התערובת
 הוא לישראל לא לערב . ויבדילם אמזיה להגדוד (ד' ב' ב'
 כ"ה') שתערובת הגדוד הי' מפסיד לחיל יהודה כמ"ש
 שם כי אין ה' עם ישראל . אבל אין תערובת חיל יהודה
 הים מויק' לגדוד . ובכלל שלשון הבדלה לא יאמר רק
 ע"ז אחד מהגדבקים בכלל ג' כ' הפרשת דבר מחבירו כדי
 שלא יקבל עונת חבירו . כמו והבדילו ה' לרעה
 (דברי' כ"ט ב' א') והוא יבדל מקהל הגולה (עזרא' י'
 ח') . הבדל יבדילטו ה' מעל עמו (ישעי' נ"ב') .
 אמנם כשמשך הפסד הדבקות לכל אחד מן הדברים
 הדבקים כאלו תאמר האש והמים . שדבקות האש
 מפסיד את המים ודבקות המים מפסיד את האש .
 כשמפרישים זה מזה יאמר בהם לשון הבדלה בסמיכות
 תמיד עם מלת בין . כמו ויבדל אלקי' בין האור ובין
 החשך (בראשית א') שכל אחד נפסדו נעדר במציאות
 השני . להבדיל בין הקדש ובין החל (ויקרא ט' ט')
 להבדיל בין הטמא ובין הטהור (שם י"א ח') שתערובת
 החל עם הקדש מפסיד את הקדש שאינו ראוי עוד להיות
 קדש ותערובת הקדש עם החל מפסיד החל ואוסרו
 באכילה או בהגאה וכן תערובת הטמא והטהור . הטמא
 מטמא את הטהור . והטהור מטיל על הטמא הטהורות
 שיש בטהור מה שאין בטמא משום כך יאמר באלה הענינים
 תמיד בין ובין . ובאיכות הבדלה יש ג' אופנים שונים .
 במעשה . במחשבה . וע"י אמנע . (מיטללצאר) .
 הבדלה במעשה : הוא הפרדת דברים זה מזה מרחק
 מקומי כמו ומלק את ראשו ולא יבדיל (ויקרא ה' ח')
 היינו שלא יפרידים זה מזה ומה שחומר בלשון הבדלה ולא
 בל' הפרדה היינו לומר שלא יפריד הראש מן הגוף בכוונה
 שהי' הבדל בינו לבין הגוף בענין ההקטרה להקטיר הראש
 כפי' ע' ושאר הגוף כפי' ע' כמו שהוא בשולח העוף . וכן
 הבדלו מחוך העדה הזאת דהיינו פרידה מקומיית . ומן
 הגדי נבדלו אל דוד (ד' א' י"ב') . ואבדילה משרי
 סכהיים (עזרא ח' כ"ד) . והבדלה במחשבה . יסול
 על דברים שאינם גשמיים שלא שייך בהם פרידה מקומיית
 כגון . והבדלת את הלויים . להבדיל בין הקדש ובין החל .
 והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה . שחיחוסם של
 הלויים . והקדש והחול . וטומאה וטהרה . ענינים
 רומניים עניניים לא שייך בהם הבדלה רק במחשבה

יריעות שלמה חלק ג יריעה ח ח

נפלאות טלם מענין היוצאה חוץ לגדר הטבעי הרגיל
 שעי"כ הנה הוא דבר נבדל ממיצאות הטבע הפשוט .
 ומגזרת פלה פעל נפל לשון נפילה (פאללצן) שעינו
 ג"כ ענין יוצאה חוץ לגדר הטבעי שהדבר מוטבע עליו .
 שלא נברא הדבר כדי שיכול . כ"א שיעמוד או ישב או
 ישב . שעל אלה המתמדות הדבר מוטבע אבל לא
 שיהי' נופל והרי הנפילה א"כ מעמד בלתי טבעי לדבר
 שלפיכך נא נפל בגו"ן . שהוא נ"ו נפעל האמתיו והיינו
 שאינו נופל ברצון עצמו כ"א נפעל ומוכרח מלד חוץ .
 ויהי' מענין פלה ג"כ שם בפיר . הנפילס היו בארץ
 (בראשית ו' ד') ושם ראינו את הנפילים (במדבר י"ג
 ל"ד) והיינו מופלאים בגובה קומתן ויוצאים מדרך הטבעי
 (אויסארדנטליך גראשע) . ואולם . אפשר ג"כ להסדך
 שגזרת פלה משרש נפל לשון נפילה . כי כל דבר מובדל
 היוצא חוץ לטבע הרי הוא כאלו נפל מכלל הסדר הטבעי
 המתפשט על כל המיצאות הטבעי . וכענין שיאמר ג"כ
 האשכנזי על כל דבר נפלה (איינע אויסגפאללענע זאכע) .
 ויהי' ג"כ לפ"ש נפילים מלשון נפילה דהיינו נפילים
 בקומתן מכלל קומת כל אדם (אויס גפאללן גראס) .
 והמתחים עוד לגזרת פל . עון פלל . חטלה . ותיפלה .
 כבר נהבאר בחלק השני ע"ש ועוד במקומות אחרות :

יריעה ט

שלם . רמים . האופן המקיף באלה השמות .
 מיצאות הדבר כולו כמו שצריך להיות
 מתחלת ברייתו (פאללקאמן) . ואופן המפריש בהם :
 כי שם 'שלם' מורה לפי הגמרא הראשונה בפרטות על
 מיצאות הדבר כולו בבחינת כמותו . שהוא במלואו ואינו
 טסר כלום (פאללשטענדיג) . ושם רמים מורה
 בבחינת רישנה על מיצאת הדבר כולו בבחינת איכותו
 דהיינו שלא חסר כלום מן האיכות המבוקש בו שזולל
 משיהי' מחולק או משונה . (גנץ . פעלליג) . מענין
 שלמות הכמות : כי לא שלם עון האמרי (בראשית ט"ו
 ט"ו) שחסר עדיין ממספר העונות הצריך לשיהי' ראוי
 להאבד ויבא יעקב שלם (שם ל"ג י"ח) . אכן שלמה
 ואיפה שלמה (דברי' כ"ה ט"ו) שלא יחסר מכות המשקל
 והמדה הראויה . אבנים שלמות חבנה (שם כ"ו ו')
 שלא יהי' בהם פגית' שהפגית' מפרון בכמות האבן . ומענין
 שלמות האיכות שהאבן עליו שם המים . אמר נדיק
 המים . קמים קהי' עם ה' אלקיך . היינו שלא יחסר
 כלום

(אונגר שידן) . והבדלה ע"י חמצע . יאמר על דברים
 שגשגרים דבוקים אע"פ שאינם שווים זה לזה אלא שמתחנה
 מתסקה ביניהם עעי"כ יובדלו זה מזה יאמר על מוחנה
 המתסקה לשון הבדלה (זווישן שיד) כמו והבדילה
 הסרכת לבס בין הקדש ובין קדש הקדשים (שמות כ"ו ל"ג)
 שהסרכת הוא החמצע ביניהם וכן כי אס עונותיכם היו
 מצדילים ביניכם לבין אלהיכם (ישעי' נ"ט ב') . אך
 במקום אחד ישמש בלשון הבדלה גם בדברים השווים זה
 לזה ממש . כמו ושם אמו בכנפיו לא יבדיל (ויקרא א'
 י"ז) אע"פ ששני צלעות העוף דומות זו לזו ממש . ואפשר
 ר"ל שלא יחשוב שינתח את הגוף לשנים חלקים כדי להקט'
 כל אחד בפ"ע כענין שעשה עם הראש והגוף שעשה הבדל
 ביניהם לענין ההקטרה לפיכך חפס הענין ג"כ בלשון
 הבדלה . ומענין הבדלה יקרא מין מתכות ברזל . את
 הבדיל ואת העפרת (במדבר ל"א כ"ב) ע"ש שזה מין
 המתכות (צין) ממוצע בין העפרת (בלייט) ובין הכסף
 (זילבר) . שהוא משותף מן העפרת וגרוע מן הכסף
 ושליש מן מתכות ושליש מן יש להם מראה לבנה :

ופעל פלה . הגמתו על הבדלה היוצאת חוץ
 לטבע . כשהי' הדרך הטבעי
 פשוט מחייב לשלא יהי' הבדל באיז' נושאים ומנאל
 הבדל ביניהם יקרא זה ההבדל . פלה . (וואש בזאגדרעס
 זא:דרבאר) כמו והפליתי ביום הוא את ארץ גשן
 לבלתי היות שם ערוכ (שמות ח"ה) שכפי הדרך
 הטבעי הי' ארץ גשן עלול אל הערוב כשאר ארץ מצרים
 הסמוך וקרוכ אליו והובדל באופן שחזק לטבע . וכן
 והפלה ה' בין מקנה ישראל (שם ט"ד) אשר יפלה ה'
 בין מצרים (שם י"א ו') . ונפלינו אגני ועמד (שם ל"ג
 ט"ו) . כי הפלה ה' הסיד לו (תלים ד' ז') כלומר שהסם
 י"ח שומע בקראי אליו שהוא ענין חזק לטבע השכיחה .
 ולפעמים בא באל"ף בגון לפלא נדר (ויקרא כ"ב כ"א) .
 כי יפליא לנדר נדר גזיר (במדבר ו' ב') אמר בל' הפלאה
 לפי שכל נדר . דבר יוצא חוץ להרגל ודרך הפשט . וכן
 והפלה ה' את מכותך (דברי' כ"ח כ"ט) כלומר יוצאות
 מגדר שאר מכות טבעיות . ומרד בלמים (איכה א' ט')
 מיני ירידות שלא כדרך הטבע . מזה הענין הפלא מה'
 דבר (בראשית י"ח י"ד) פי' הוש דבר יוצא מגדר יכלתו
 עד שלא יהי' יכול לעשותו . כי יפלא מתך דבר למשפט
 (דברי' י"ו ח') היינו דבר יוצא חוץ לגדר ידיעתך הטבע .
 וכן לא נפלאה היא מתך (שם ל' י"א) וכן ענין כל שאר
 פלא לשון נס (וואונדר) עון עושה פלא . אעשה